

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

A BAJAI SZABADELVÜPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség: Városi bérház I. emelet. — Telefon-szám: 17.
Kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése, hol az előfizetések
és hirdetések felvételnek.

Felöltes szerkesztő:

Dr. Lemberger Ármin

Előfizetési árak:

Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számítatnak.

Pártprogrammok.

* A szabadelvűpárt azon, a mai viszonyok között igazán háládatlan, sőt egyenesen meddő feladatra vállalkozott, hogy dolgozzék. A szabadelvűpárt alkotni, építeni és megőrizni kíván, amidőn körülötte, embereké kánibálókhoz méltó vadsággal, rombolnak, pusztítanak és halomra döntenek.

Igazán nagy önmegtadásról és önmérsékletéről tesz tanuságot Tisza István és a vezérlete alatt álló szabadelvűpárt, amidőn az általános katalýsmus közepette azon beláthatatlan messze távolba helyezett jövő számára készíti elő a talajt, amikor majd elülnek az ország békéjét és nyugalalmát felforgató zivatarkok, amikor helyreáll a király és a nemzet között oly mélyen megbolygott egyetértés és a parlament a hosszu szünet után, visszaadatik eredeti rendeltetésének, a rendszeres, tervszerű munkálkodásnak.

Távol a forrongó politika széles országutjától, távol a tülekedő, marakodó pártaktikázás csörtető fegyverzajától, szerényen meghúzódva és nem áhítózza az aktualitás olcsó babérait, készül a szabadelvűpárt programja a kétes jövőendő számára.

Bizonyára nagyon sokakat foglalkoztatja az a kérdés, hogy a mai válságos viszonyok közepette, amidőn minden egyes politikai tényezőnek elutasíthatatlan sürgős feladata töle telhetőleg hozzájárulni a helyzet gordiuszi csomójának kibogozásához, helyesen és racionálisan cselekszik-e a szabadelvűpárt, amidőn passzív szerepre kárthatatlan önmagát, nem igyekezik szintén megállítani veszedelmes

rohanásában azt a kereket, mely az országot mind közelebb tereli az örvény széléhez?

Bizonyára sokak ajkára tolu önkénytelenül is a kérdés, vajjon nem-e volna a szabadelvűpártnak is hazafiasabb kötelessége kilépni az aktualitás küzdőterére és a maga számarányával is szaporítani azok táborát, kik több igyekezettel mint szerencsével keresik az ösvényt, mely a mai összekuszált helyzetből kivezet?

Valóban a közelmúlt, minden változottsága és forgandósága dacára se, vetett felszínre kérdést, melyre nehezebben lehetne megadni a választ.

Sokan természetesen találták volna, ha a szabadelvűpárt a maga egészében, mint kompakt, tömör pártegység, beleolvad a haladó pártba és kiegyenlítve azon alapjukban véve nem lényeges eltéréseket, melyek a szabadelvűpárt felfogása és a haladópárt programja között mutatkoznak, hozzájárul ezen párt megizmosodásához és ténfoglalásához.

A haladópárt programjának egyes részei ugyan utopiák, melyeket megvalósítani aligha adatott meg a közelebbi tíz-hétszáz évnek, de azért van benne sok oly megszívlelendő dolog, melyet nyugodtabb viszonyok, higgadabb mérlegelés mellett jó akarral valóra lehetne váltani.

És ha ennek dacára a szabadelvűpárt zöme a haladópárt programjával szemben a rideg negáció álláspontjára helyezkedett, ugy ezt nem tulajdoníthatjuk másnak, mint hogy a szabadelvűpárt nincs meggyőződve arról, hogy a haladópártnak nehéz missziója sikerülni fog és hogy abban a harcban, mely

végeredményében tulajdonképpen a 67-es alap sértelet fenntartása és a függetlenségi párt közjogi felfogása között uralkodik, a kiegyezés védelméért sikra szállott haladópárt marad a győztes.

Érvekkel, józan és mérsékelt felvilágosítással a koalíció lelkiismeretlensége által fanatizált népre hatni már rég nem lehet. Az eleinte passzívnak hirdettet ellentállás rég megszűnt és lenni, aminek kezdetével mutatkozott és ma már nyílt erőszakka fajult, amelyben azé lesz a győzelmű babér, kinek ökle erősebb csapást tud mérni, ki több hatalommal rendelkezik a nyers erőmértkezés letörésére.

És ha a Fejérváry kormány tényleg ki akarná játszani az utolsó ütőkártyát és a képviselőház felosztatásával elrendelné az országos választásokat, vajjon vállalhatna-e bárki is garanciát arra nézve, hogy főleg a mai fenekestől felforgatott viszonyok között, nem-e a 48-as elvek fognak diadalra jutni, amidőn a haladópárt által hirdetett program — az általános választói jogot sem véve ki, — jóval újabb, semhogy a nép széles rétegeit kellőleg áthatni és azokban gyökeret verni tudott volna.

Amidőn tehát a szabadelvűpárt mérlegeli és szem előtt tartja e bekövetkező eshetőséget és szabad, minden párttaktikától mentes akcióképességet arra az időre tartja fenn, amidőn esetleg a mérleg nyelve eldönti az egymással viaskodó közjogi elvek harcát, oly magatartást követ, melyért pártpolitikai szempontból talán gáncs érheti, de amelyért bizonyára később, amidőn a felizgatott köz-

TÁRCA.

Uri emberek.

— A Bajai Hirlap tárcája. —
Írta: Milkó Izidor.

Arról volt szó tegnap egy társaságban, hogy ki az uri ember?

Az ott hallott vélemények konklúziója, az ott történt megállapodások eredménye az a kis cikk, mely itt következik.

Az uri ember, akit magyarul sokan dzsentimennek is hívnak, olyan egyéniség, mely minden világűrben előfordul. Európában persze a legtöbb példányban, mert (dacára annak, hogy az antisemiták is itt laknak) ez a legürőbb világűr ezen a planetán. Már tudniillik európai fogalmak szerint, — a chinaiak minden bizonyítást azt tartják, hogy Ázsia az uri emberek fõhadszállása. De bár Európában vannak viszonylag legtöbbek, azért abszolút sokan még sincsenek az uri emberek. Ha statisztikát vezetnénk róluk, valószínűleg az derülne ki, hogy nem szaporodnak oly mértékben, mint kívánatos lenne. Az uri ember nem éppen gyakori spéciesz s ha nem is oly ritka, mint a fehér holló, nem is oly szapora mint a házinyúl.

Talán mondani se szükséges, hogy nem minden úr egyszersmind uri ember. Utóvégre is úr mindenki, aki parancsol valakinek s akinek levettet kabátját még nem kell a papirosmalomba adni, — uri ember néha azok közt is találkozik, akik engedelmeskedni kénytelenek valakinek s akik az elõbb említett valódi uraságok férfiruháinál olcsóbb öltözékben járnak. Ritkán, vajmi ritkán, de találkoznak.

Mert ruha teszi az embert, de nem az urat s különösen nem az úri embert. Berczik Árpád fertálymagnásának, aki szerint »flegma és tiszta gallér: az az igazi gavalér,« csak félig van igaz, — tudniillik a »flegma« dolgában. Mert a flegma, helyesebben: a nyugalom sokkal hozzátartozik az igazi uriember lényéhez, valóban inkább, mint a tiszta gallér, ami alatt voltaképpen kifogástalan eleganciát ért a vigjátéki firtli. A nagyon idegeskedő ember, vagy éppen egy Bramarbas ritkán fogja úri ember benyomását tenni. Az indulatok és szenvedélyek fölötti uralkodás emimens tulajdonsága az ilyen kiváló és kiváltságos egyének s Wenckheim Béla báró például, aki évtizedekig viselte »az ország első gavalérja« ékes titulusát, e megtisztelő címet inkább köszönhette előkelő nyugalmának, szuverén flegmájának, semmint a tiszta gallérjának és a bársony mentéjének, meg a selyem atillának.

A flegma azonban nem tolette-cikk, hanem az ember belső lényének a disze, félig a temperamentum, félig pedig — amennyiben az indulatok és hirtelen ítélet elfojtásában nyivánul — a gondolkodásnak az eredménye. S gondolkozás teszi az uri embert, az uri gondolkozás. Cartesius híres mondását ekként lehetne itt alkalmazni:

»Uri módon gondolkodom, tehát uri ember vagyok.«

Megszoktuk, — mert minden balvélelmet és előítéletet megszokik idővel az ember, — megszoktuk, hogy a párbaj osztja kétfelé a társadalmat s ez elmélet szerint általában gentleman-eknek szokás tartani azokat, akik verekszenek, megkülönböztetéstül az emberek ama nagyobb csoportjától, a »bourgeois-tól, amely, ha megsértik, az ügyvédhez vagy a jársbírhoz szalad. Ez a meghatározás és ez a megkülönböztetés mindenkor tökéletes volt, akkor is,

amidőn minden lovagnak kard lógott az oldalán, mert ezek között a snajdig ritterek közt is akad sok kevésbé uri gondolkozású egyén, mint ama szegény emberek között, akik féltek a vitázó uraságok éles kardjaitól. Most pedig, amikor minden kabátos ember tud vívni, most éppen nem tesz a kard — a párbaj — uri emberré senkit, valamint hogy az a máskülönbön komoly és előkelő gondolkozású ember, aki elvből nem verekszik (mert ilyen is van Magyarországon négy-öt), viszont nem zárható ki az uri emberek törzskarából.

Nem, nem, a ruha és a párbaj nem, csak a gondolkodás teszi az uriembert. A ló, melyen nyargal, a kocsí melyet, kormányoz, a maitresse, akinek kontóit fizeti, a párbaj, amelyben nem reszket a keze, a vagyon, melyet elkölt vagy szaporít, a klub, melynek tagja s a diner, melyet eszik, épp oly kevésbé teszi valakit uri emberré, mint a chevreau-cipő, amelyet hord, vagy a kabát, mely úgy áll rajta, mint a parancsolat.

Ezek mind csupa külsőségek, amelyek érintetlenül hagyják a jellemet s épp oly kis mértékben emelhetik csak a velük pompázó közönséges lélek értékét, mint amily kevésbé teszi nemes paripává a fényes löszerszám a hszontalan gebét. Schakspere, ez a legnagyobb emberismerő és ez a legnagyobb emberfeszítő sohase jellemezte az alakjait ilyájta külsőségekkel, iparkodott mindenkor belső sajátosságaival állítani elbükni az embert. Találáon mondotta róla egy rajongója, hogy lsten után legtöbbet teremtet, mert ő az embert, akít az lsten egy nagyileltű percében megalkotni jónak látott, úgy festette le, hogy e rajzban mindenki ráismert — a szomszédjára. A nagy Schakspere rájött arra, hogy az emberi jellem megtéltésénél az a lényeges, hogy a kérdéses ember miként gondolkodik. Hogyha

hangulat lecsillapodott és a közvélemény magasra torlódott árja visszatér rendes medrébe, a nemzet köszönete és elismerése fog kijárni.

Másként állana természetesen a dolog, ha az újonnan alakult alkotmánypartban nem hiányoznék minden szikrája a politikai őszinteségnek és az egyenes, nyíltlelkű színvallásnak. Ezen párt programjában ragaszkodik ugyan a 67-es közjogi alap sorbitalan fenntartásához, elismeri ugyan a királynak felségjogát a katonai kérdésekben, de azért tovább kacérkodik a koalícióval és tovább szívi természetellenes liaisonját e pártkeveréssel csak azért, mert véleménye szerint még mindig kecsesget a remény, hogy a jövődó kormány a koalíció sorából alakul ki és azért célszerű fenntartani a fegyverbarátságot az esetleg a kormánypolcra jutó többséggel, hogy majdan a szíros konkok elosztásánál róla se feledkezzenek meg.

Rideg érdekhajzás, személyes ellen- és rokonszenv azon erkölcsi rugók, melyek ma a pártpolitika műhelyeiben mozgásba hozzák az egyes tényezőket — csoda-e, ha e vásári zsvaj közepette a szabadelvűpárt szigorúan megakarja őrizni semlegességét és csak akkor lép majd ki ismét az akció terére, amikor be kell kötözgetni azt a sok fájó sebet, amit a koalíció övketlenkedése az ország testén ütött?

Politikai hírek.

A szabadelvűpárt programja. A szabadelvűpárt program-bizottsági csütörtökön és pénteken ülést össze, hogy a pártprogram egyes részleteiről tanácskozzanak s a plenium számára szükséges javaslatokat megállapítsák. E konferenciák alkalmából Budapesten időzik a pártvezér, gróf Tisza István is.

Örjögök megfélézése Pestmegyénél. Laszberg Rudolf gróf, akit a király azzal bízott meg, hogy helyettesítse Pest vármegyének nagybeteg főispánját, Taly István, pénteken megjelent a megye székében, hogy hivatalának vezetését átvegye. Azok a t. urak, akik jóléti bizottságok nevezik magukat és velük együtt *Füzessék* Ágost főjegyző, akit felfüggesztettek állásától, már a hiten erősen készültek arra, hogy Laszberg grófot óriási botrányral fogadják. Mikor aztán a főispán reggel megjelent a megyeházán, vad turbulens jeleneteket rendeztek, aminek az utóbbi időben nem egy helyütt ismétlődtek. De a botrányhősök ezúttal ugyancsak pórul jártak. Laszberg gróf, aki a király nevében jött, az elene zudított arcátlan inzultusokra azzal felelt, hogy karhatalmat vett igénybe és a megye-

Hamlet nem járja feketében, hanem biborvörösben vagy égszínkékben, akkor is az a melanokóliás északi pesszimista lenne, akivé ő a költő minden külsőségre való tekintet nélkül megteremté.

Az elegáns kabát s a független életmód bizonyára szintén kelléke az úri embernek, de nem egyedüli és még csak nem is esszenciális kellékei. Két, máskülönbönb teljesen egyforma ismerőstök közül bizonyára az lesz az úribb, aki nobilis gondolkodásán kívül ezekkel a kellemes előnyökkel is meg van áldva, szemben azzal, aki kevesebb gondal öltözködik, s a dolga után kénytelen járni. De, ismétlem, ez csak mellékes attributum. A kenyérkereső s a legujabb divatot ignoráló férfi is lehet úri ember, mihielyest ennek módjára szokott gondolkodni. Csak morális legyen a kenyérkeresete, s a ruházatkodása ne legyen épen izléstelen. Mert a morális az izlés már lényeges feltételei az úri embernek. A fölfogás erkölcsössége és a finom izlés épen úgy hozzá tartozik a nemes — az úri — gondolkodáshoz, mint a modornak bizonyos nyugalma és előkelősége. Ez izléstelen nem kell épen kényesnek, s e modornak nem szükséges épszennek lenni, — de izlés és jómodor nélkül nincsen úri ember. S itt a modornak megint nem a külsőséget értem, hanem a szívből eredő finomságait, amelyeknek nem lehet kézikönyvekből tanulni meg.

Tudom, jól tudom, hogy nem fogom a témát megfejteni. Ahhoz nem csak több hely, de több bölcsesség is kellene. Aztán Chesterfield és mások (például Jules Janin is a „Chemin de travers” című, nálunk nem nagyon ismert regényében) elmondják már e tárgyról egyet-mást, amit nem szeretnék ismétlni. Bizonyítani inkább csak azt akarom, hogy a szives olvasó, aki bizonyára úri ember, ne tartson mindenkit gentlemannek, aki öre-

házaról kikergette a csöcselék, a „jóléti” bizottság tagjait pedig, akik tanácskozára ülést össze, dacára annak, hogy a belügyminiszter ezt a bizottságot felszaltta, Rudnay Béla főkapitány utján felszolgáltatta, hogy távozzanak. Mikor ezek a felhívások nem engedték, a főkapitány egyszerűen kiküldte őket. Időközben Laszberg Rudolf gróf főispán, aki a legnagyobb erőt tanúsította az örjögökkel szemben és férfiasan nézett szembe az alávaló terrorizmussal, felnyitatta a főispáni helyiségeket és a legszigoribb intézkedéseket tette, hogy a megyeházán véget érjen az anarchia, mely már nem akart határt ismerni.

Polónyi, a kivándorlási főügynök. Az Újsági leleplezése, hogy Polónyi a Nordd.utscher Lloyd kivándorlatási vállalatának magyarországi főügynöke, a legujabb politikai szennyes.

Egyelőre úgy áll a dolog, hogy a nagy hazafi apró fiskális-üzletei közé tartozik, hogy mentől több ember vándoroljon ki Magyarországból.

Sőt nemcsak ez, hanem még az is, hogy aki kivándorol ne is Fiumén keresztül menjen, hanem — Brémán keresztül. Hadd legyen belőle inkább a német szállításnak haszna.

Polónyi úgy csinálja a dolgot, hogy meghatalmazások állít ki magának Amerikában élő, vagy fiktív amerikai magyaroktól, amelyek szerint az illetők a brémai társaságnál jegyet váltottak X. Y. nevű magyarországi rokonuk számára, hogy az őket meglatogassa. E meghatalmazás alapján Polónyi utlevelet kér az illetők számára, akik e szerint nem kivándorolók, mert nem kenyérkeresetből mennek Amerikába, hanem mulatságból, családi ügyben, látogatásba. A törvény csak a kivándorlókat szorítja a fumei irányra, a látogatókat, a kéjutazókat nem. S Polónyi így szállítja a brémai társulatnak a magyar utasokat.

Általános választói jog Ausztriában. Bécs több kerületében vasárnap huszonöt szociáldemokrata gyűlés volt, amelyeknek tárgyát a képviselőház megnyitása napján a választói jog érdekében rendezendő tüntetés képezte. A gyűléseken határozati javaslatot fogadtak el, amely a népet a választói harcra és esetleg a tömeges sztrájkra hívja fel.

Mozgósítanak. Lembergből érkezik a híre, hogy ott mozgósítják a 30 és 24. gyalogezredet és nem lehetetlen, hogy Magyarország ellen kiüldik őket. Ezt kürtöli a hazafibőlös.

Igy írja ezt egy estilap, mely élénk fantáziával megírt politikai mesékkel traktálja olvasóit és nagy ügybuzogással gondoskodik róla, hogy a külömben is tulzsufolt elmekörházak tömegesen kapjanak új lakókat.

A vészhihez azonban hozzátesszi: „Lehet, hogy a készülődés Orosz-Lengyelországra tervezett intervencióra irányul.”

De hozzátette volna ezt is: „Az se lehetetlen, hogy az egézből szó sem igaz és hogy a két regiment baka voltaképpen két regiment kacsa.”

Információit kértünk ez ügyben és a következő választ kaptuk:

Mozgósítás híreiről egy szó sem igaz. Ellenben igaz az, hogy a lembergi örültek házból nagyobb számban mennek ápolók Budapestre.

most párbajozik, applombbal lép föl és gigerli-módra csinálja a shake-ban-det. Ez a rettenhetetlen férfi talán igazi úri ember — hajlandó vagyok hinni, hogy az — de nem ám azért, mert a most említett dicsegetés dolgokat cselekszi, hanem mert véletlenül amilyen is megvan benne a gondolkodás amaz előkelősége, mely az úri embert teszi.

De hát miben is áll tulajdonképpen a gondolkodás e többször említett, de közelebb még meg nem határozott előkelősége? — kérdezik önk.

Nehéz rá felelni. Úri ember magától is tudja, megéri. Úri emberek, valamint a szép szellemek, találkoznak. Megértik és megérik egymást. Van köztük valamelyes szabadkőműves-jelvény, amelyről egymásra ismernek, akárhol találkoznak is. A föllépés bizonyos diszkréciója, egy neme a tartózkodásnak nyájassággal párosulva, büszkeség szolgálatkészséggel enyhítve, szertretreméltóság, amely nem fájul hízkeldecsé, — ezek a tulajdonok hamarosan elárulják őket egymás előtt. S a igazi úri ember nem lesz ő perçig se kétségben, ha egy fajblijével kerül össze. Megismeri a szabadkőműves-jelvényről.

Azoknak a kedvéért mégis, akiknek nincsen birtokában ez a jelvény, vagy akik nem látják azt meg az embertársaiknál (mivelhogy nem a gomblyukban hordják), ezeknek a kedvéért és használatára álljon itt záradékul néhány észrevétel, amelyek egyáltalában nem tartanak igényt arra, hogy a kérdést kimerítsék. Csak szerény adatok kívánunk azok lenni az úri ember természetrajzához.

Nos, ahogy én ismerem az úri embert, a következőkről lehet ráismerni.

Szigorú erkölcsi elvei vannak, de mások iránt elnéző.

Négyülés. Vasárnap delután látogatott négyülés volt a helybeli vásártérre, mely alkalommal Kondor Bernát, a szociáldemokrata párt központjának megbízásából, az általános, titkos választói jog mellett mondott beszédet, éniékn elítélte az ellenzéki szövetkezéstnek a népjogok megvalósítása körül elkövetett szőszegését.

Politikai karcolat.

Koalíciós kiskaté.

Törvénytelen kormány nem utalványozhat exlexben pénzt a közös kiadásokra,

de a képviselők gázsiját fűszere ki.

Törvénytelen kormány főispánt ki nem nevezhet, *de testvérünket, rokonunkat előléptetheti táblabíróvá vagy miniszeri tükkrá.*

Törvénytelen kormány be nem merje kérni a vármegyétől beszédet adókat,

de fűszere ki a vármegyének az állami dotációt.

Törvénytelen kormány behívójának ne engedelmességed a póttartályos,

de rukkoljon be huszáronkéntesnek a gróf ur fűszekjára.

Törvénytelen kormány tagjával senki kezét ne fogjon,

de protekciót s más egyébét kérni tőle lehet.

Törvénytelen minden utalványozás az exlexben, *de a miniszteriumok hasábas hirdetéseinak díját beszédletti a kiadóhivatal.*

Elsőrendű törvénytelen az igazságügyi és belügyi ügyvivő, mert még csak hirdetést sem tudnak feladni,

de csak másodrendű törvénytelen a kereskedelmi, földmívelési és közoktatási ügyvivő. Ezeknél van a hatalom, a passzáé és hirdetés.

Féjvárvány, Kristóffy, Lányit tehát szidd, ahogy csak tudod,

de kiméld Vöröst, Felitzschot és Lukácsot.

Politikai lövőiskola.

Tudvalevő, hogy a hangos politikát az utóbbi hetek eseményei némileg leverték. Naponként újabb meg újabb tanujele támadt annak, hogy a heccokkel folyton izgatott és ingerelt ország megunta a szent örjongszt, s készül kiabrándulni a honmentő dühöngések vakimádatából. Némelyeket, akiket az-előtt éjjenriadalom és illatos rózsákkel behintett utak fogadtak, kövek, szitkok és fenyegetések értek, s a népszerűség drágakövei helyett őket védő szuronyok csillannak meg. Különbösen ez a körülmény bántotta mélyen a koalíciós vezérbizottságot, mert a lecsirkefogózt és lecsöcselékést, ellenséges magatartású tömegéről mindig kiderült, hogy nagy volt a szá-

Az illendőség szabályait megtartja, de azoknak szigorú követését másoktól nem követeli.

Mindig úgy tesz, mintoha kevesebbet tudna másoknál s óvakodik attól, hogy oktatni látszassék. Ha ítéletet mond, ezt oly formában teszi, hogy csak véleménynek hangzik.

A nőket tiszteli s az egész nemről mindig tisztelettel nyilatkozik. Egyesekere nézve is csak vétségesség esetében tér el e parancsától.

Saját magáról csak akkor beszél, ha erre provokálják, — pénzéről, birtokáról és egyéb előnyeiről még ebben az esetben sem.

Nem vesz részt abban a szapulásban, melyben a távollevőket részesítik s ilyen esetekben védelmére kel a megtámadottnak.

A feleségét és a nővéreit, ha csak kikerülheti, nem emlegeti. Ezeknek a híre oly szent előtte, hogy még ő se hozza őket szóba.

Ha adományt vagy segítséget kérnek tőle, jó képpel adja, vagy barátságosan tagadja meg, — s ha jót tesz, azon iparkodik, hogy e cselekedetének híre ne kerüljön bele az újságba.

Megvalógtatja a társaságát, de anélkül, hogy megsértene azokat, akik nincsenek inyére.

Ha kellemetlenség éri, arra törekszik, hogy csak ő maga szenvedjen tőle, s panaszával nem háborgatja a közönséget.

Ha titkot mond el, az mindig a magáé és sohasem a másé.

Kényes a becsületére, de talál mindig mentéséget azok számára, akik kevésbé kényesek a magukéra.

A barátságban hí és megbízható, az ellenségeivel szemben loyális. Ő maga nem ellensége senkinek.

Nem tud gyűlölni. Úri ember sose gyűöl.

HIREK.

A bajai leányegylet első teaszurja.

A jótékonyág szent jegyében buzgólkodó lelkes leányaink hívó szavára, nagyszámú, kedvelyes társaság adott egymásként találtak vasárnap délután a "Nemzet-szálló" nagyszobájában. Akkor volt ugyanis az első jótékony teaszur, mely nemcsak a mulatság meghonosításáért *Alföldy* lla urlányt, a helybeli jótékonyul leányegylet agilis elnöknéjét illeti a hála és elismerés szava. Vagy százan jelentek meg az első teaszuron, mely így bőséges áldást hozott éhező-fázó gyermekeinkre. A harmonikus társaság szórakoztatását nagyban előmozdította ezuttal egy kis műkedvelői koncert, melyet *Szász* Jánosnak a jótékonyágra buzdító ügyes prólogja és egy melodráma tett színessé, mely utóbbit *Hessler* Agost adta elő, *Weidinger* Irénke urlány hangulatos és precíz zongorajátéka kíséretében. Szóval az első teaszur méltó volt a szép ideához és a társaságnak a jótékonycéljért mulatozó tagjai a szezon során immár legyőzött leendő apostroféval váltak el egymástól: A legközelebbi viszontlátásra!

Szász János formás, ötletes prólogját itt adjuk közre:

Hölgyeim és uraim! Minden szokás és illem ellenére panaszal kezdem. Panaszol a jótékonyág nevében, melynek Nemtője a legkövetlebb Isten-asszony a Parnassuson. Minduntalan előfőg bennünket, a szivünköz szó, voltaképpen azonban szobunkra pályázik. Megkörtömeke a legkülönbözőbb ábrában és a legvalóságosabb formában. Egyszer selyem- és csipcseluhozás, fényes felvilágítás és tüzes zene, másszor undorító rongyok, fakó arcok és sápadt ábrázatok közepezt. Az áldozat, mint érte és neki hozunk, sohasem elégti ki. Ha ma itt hallgatattuk el, holnap ott liti fel a fejét és bizonyos benne, hogy visszatartásra sehol sem talál. Amikor aztán ez a teteletlen Istenő igazán megható látványt akar nyújtani, akkor a nyomor a kis gyermekek ábrázata mutatja be. Apró, ártatlan gyerekekben, kik még az életet sem ismerik, mégis már görnyednek a sulya alatt. Nemélyik arcán ott virít még az egészség és gondatlanság bája, de fázik és éhes, a legtöbb azonban sápadt, szomorú és koráven. A nyomor és éhség tette őket azá. Ilyenkor aztán nem kér, de követel. Nem nyujt élvezetet és mulatságot a megelégedetteknek, hogy cserébe jótékonyágukra apelláljon, hanem elvárja a helyzetet rideg valóságában és követeli a segélyt. És ha nem kapja, panaszodik és érzi, hogy teljes joggal, mert tudja, hogy gyerekekről, ártatlan apróságokról van szó.

Panaszolja, hogy ennek a közönségnek, mely hét év előtt annyi lelkesedéssel és jó szívet tömörít a szegény gyermekek sorsának enyhítésére, nem lett volna szabad ilyen rövid idő alatt megfeledkeznie arról az elhatározásáról és nem lett volna szabad elhagynia apró pártfogójait. És ha mégis megtette, im itt vagyok mi, az ő földi helyettesei és akaratainak végrehajtói, hogy elmékesítsünk mindenkit igéretre és felirátuk, ha lehet, abból a közönségből, mellyel irántuk viseltetik és bizunk benne, hogy ez nekünk sikerülni is fog. Ha nem biznánk, nem is kísérelnők meg. De mert tudjuk, hogy a kis gyermekek iránt érzett színelmet tizez nem aludt ki Önök kebléből, hanem csak szunnyad a hamu alatt és csak egy kis buzdítás kell, hogy ismét fellobbanjon, elég erősek éreztük magunkat, hogy látogot sátsunk a parászból és új életet öntünk a lankadó lelkesedésbe.

A Bajai Jótékonyul Leányegylet megalakulásakor egy rényt ezúttal színdellett igyekezett pótolni és a közönség részéről mindenfelől a legnagyobb elismeréssel találkozott. Ezt az alkori általános erkölcsi és anyagi támogatásból minden kétségét kiárólag megállapíthatjuk. Az érdeklődés azonban időnként változólagos megapant. A színdellett, mely eleinte olyan hatalmasan lobogott, kihavadt. A figyelem, mely az egylet tevékenységét eleinte kísérte, közönnny változott. Átment a közérzetbe, hogy ez a kulturmisszió teljesítő intézmény fennáll és működik, azután pedig megelégedtek arról, hogy a közönség általános támogatása nélkül, szükségképp vissza kell fejlődnie. Pedig soha a támogatásra nagyobb szükség nem volt, mint most. Az általános nyomor és nagy drágaság mindig több és több gyermekek lényeztet és új a mi értelemmel felé és ahol még csak néhány év előtt is tizenöt gyermek kapott ingyen ebédet, ott ma hatvanegyet részesülnek a Leányegylet jótékonyában. És amellett nincs nap, hogy vissza ne kelljen utasítanunk fájó szívet egy-két éhező és nyomorgó apróságok csak azért, mert gyenge erőforrásaink nem engedik, hogy segítségükre legyünk. Pedig, ha csak egy ilyen gyerek is van városunkban, akkor Egyletünk már félünkatt végzett és nem érte el azt az eredményt, melyet megalakulásakor maga elé kitűzött: csillapítani az éhség gyötörő érzetét, legalább a kis gyermekek között.

Nem tudunk és nem akarunk megalkodni azzal a gondolattal, hogy egyletünk igyekezete megtörje a közönség közönnnyét. Ha nem nylnak ki maguktól a szívek, kulcsot keresünk hozzá. A mód, melyen ezt tesszük, melleské, a fő az eredmény. Általános emberi kötelességünk megenni mindenkit, ki segítségünkre rászorul, hát mennyire inkább kötelességünk ez a szegény iskolás gyermekekkel szemben, kiknek nincs erejük részt venni a

Felhívás Baja város nemesszivü közönségéhez.

Házi és népipari kiállítás a tüdőbetegek javára Szabadkán.

A »József királyi herceg szanatórium egyesület« az ország különböző helyein — Bácsmegeyében is — a tüdőbetegek számára gyógyító házakat (szanatóriumokat) akar építeni s azokban minél több szenvedő betegnek gyógyulást szerezni. Fáradságot nem ismerve törekszik szent célja megvalósítására.

Hazafias, meleg magyar szívet kell a társadalomnak ez ügyet felkarolnia. Minden, még oly kevés fáradozás a humanizmusért, égbeszálló ima. Pillantson csak be egy percre a magyar nép statisztikai adatai közé s rémülve tapasztaljuk, hogy évente 70—75 ezer ember pusztul el a tüdővészben. A tüdővész pusztítása az összes elhalalozások egy nyolcad részét teszi ki. Valósággal elmondhatjuk, hogy a tüdővész magyar betegség.

Állandóan félmillió embernek egy harmada teljesen munkaképtelen, két harmada nagyon korlátolt munkabírálással rendelkezik. Mily sok könny, bánat okozója ez! Milliókban mennyi vesztéség!

Szabad-e közönnnyel tünnünk, hogy ezt a kevés magyart is megtizedelje a kór, hiszen az orvosi tudomány fényes példákkal mutatja ki, hogy a tüdőbetegeknek igen nagy szízelékát meg lehet gyógyítani, ha kellő időben szanatóriumi kezelés alá juttatjuk.

Ezt akarja a »József főherceg szanatórium egyesület« s e tervének kivitelében ket-tős célt tűz ki magának, hogy támogassa a szegény tüdőbetegek ügyét, másrésztől, hogy a hazai gyermekjárték és népipari fellendítse.

Evégből az ország tíz városában a karácsonyi ünnepek előtt házi és népipari kiállítást rendez.

Sajnos tapasztaljuk, hogy még mindig milliók és milliók vándorolnak külföldre a karácsonyi ünnepek előtt vásárolt gyermekjárték és müipari tárgyakért, holott ma már nekünk is számottevő ily irányuiparunk van.

A szomszédos Szabadkán ez a kiállítás december hó 13-tól 17-ig tartatik és pedig a tanítónőképzede tornacsarnokában. A házárban az elárúsításra az uri társaság hölgytagjai, mint háziasszonyok ügyelnek fel s az uri leányok lesznek az elárúsítók. A házárban minden tárgynak szabott, olcsó ára lesz. Az egylet mindössze azt a hasznót kapja, mely a nagyban vásárlás és a kicsinyben való eladás árainak különbözetevel előáll.

A belépődji a kiállításba 30 fillérben állapítottat meg.

A kiállítás látogatottsága érdekében 300 nyereiménytárgyból álló tombolajárték rendezetik Lesz két szerencsekerék, melynél 20 filléres jegyek árusítatnak s szép nyereiménytárgyak sorsoltatnak ki.

Az egyik nap katonazenekar sétahangversenyt tart, másnapon felfoivasással egybekötött zeneestély lesz, harmadik napon a tanítónőképezle énekkara hangversenyt rendez. A háziasszonyok áldozatkészségéből estenként tea-ozsonnák rendeztetnek.

Kivánatos volna, ha e nemesség és humanus eszme iránt ne csak Szabadka város érdeklődnek, de szives figyelemmel kísérené a bajai társadalom is. Hisszik is, hogy sokan fogják felkeresni Bajáról a szabadkai házár kiállítást, ahol az olcsó bevásárlás alkalmával mellet nemess szórakozásban is léssen része a kiállítás látogatóinak.

A nagy közönség tájékoztatására nem sokára minden városban és községben falragaszok is hirdetni fogják a kiállítás pontos tárgysorozatát.

Az emberszeretet szent nevében hívjuk fel a bajai társadalmat a szabadkai szanatórium-kiállításra és hisszük is, hogy ez alkalommal társadalmunk átérezve az ügy nemességét, nem fog késmi, hogy magyar fajunk egyik legzomorubb baján a lehető legszebb igyekezettel segítsen.

muk, s hogy valóban azokból állott, akik a népet alkotják. Veszélyben volt ekként a népmadatra való folytonos hivatkozás igazsága, mert kissé furcsa: szakadatlanul hirdetni, hogy a milliók szave értök dobog, s emellett állandóan vas- és faszardarabok röpöknek a fejük körül. Ezt a legfiksálsabb furlanggal sem lehet rokonszennny minősíteni, s így a pártkörben nagy busongás tört ki.

Valamelyik fiatalabb és tüzebb mandátum-birtokos megjegyezte egy, e dolgok föötti tanácskozás alkalmából:

— Nemzetőrséget kell szerveznünk. Nem kell az állami segítség. Mi adjunk fegyvert az embereinknek, majd megvédelmezzük azok a »hazátlank« rakoncátlansága ellen. Ha csak meglátjuk őket, megijednek tőlük, s nem lesznek aztán semmi bajok.

Ez a kissé fantasztikus és bizár ötlet természetesen talajt kapott a puhaszönyeges klubban. Egy ott levő jeles, *Török* Ferenc, rögtön ajánlkozott.

— Én biztosítom a kerületemet. Pár száz emberből bandériumot szervezek, s meg fegyvert forgnak is megantatom őket; ki tudja, mik történhetnek még! . . .

És *Török* Ferenc azonnal leutazott kerületébe, s az eredményről most ezt jeleníti egy híteles forrás, persze gondosan titkolva a dolgok valódi állását:

Követeére méltó, érdemes dolgot művel a csikkarcfalvi kerület képviselője, *Török* Ferenc. Bujára kerületét, felhívta a fiatalabb nemzedéket arra, hogy miután a nemzeti ellenállás megtiltja azt, hogy katonának menjenek, községienként alakítsanak fegyvergyakorló és céllovó egységeket. Már idáig több ezerre megy azoknak a fiataloknak száma, akik nagy lelkesedéssel magukévá téve az eszmét, községienként csapatokat szerveztek. A kerület képviselője érintkezésből lépett *Szemere* Miklóssal, aki megígérte legmesszebb menő támogatását. A céllovási gyakorlatok Csomafalván és több szomszédos községben már megkezdődtek a legszebb eredményen. A szomszéd kerületekben, a gyergyószentmiklósiában is eredményel szervezik a mozgalmat.

Valószínű, hogy a céllovásban kitünően jártas csikkarcfalviak legközelebb működésbe lépnek s házáuk körutazatgó csillagai már sárgea csizmas, proszatiális székyel legények sorlala között göröndelnek b a különféle vidéki Redutok és vendéglő nagy szállak kapui elé. A terv eléggé legendás s mint szinpadí ötlet: honoralónak is. Am csak nem képzelik ezek a derék urak annak megengedését, hogy ezáltal bíróndók helyett fegyveres hordákat cipeljenek magukkal?

Az ügyben az a legjobb, hogy — komoly és igaz. A képviselők egy része sugárzik a gyönyörűségét, mikor a Királyhágón túlról toborzot gárda jön szóba, s alig várják az első próbat . . . Oprettelk Istene! tedd, hogy megerhessek e napot; hadd örüljenek öök, s hadd kacagnak mi . . .

A legnagyobb ellenszenv, amire képes: a megvetés. S ha valakit megvet, ezt is tüntetés nélkül teszi.

Finom izlése van, de arra, aki nincs egy gusztonus vele, nem mondja azt, hogy paraszt. Töljön bizonyára az a mondas: de gustibus non est disputandum.

Udvariasan hallgatja végig a fecsegőket és nem mutatja soha, hogy unatkozik.

Nem keresi az afféretet, sőt — ha gyávaóság nélkül lehet — ki is kerüli őket. Ép oly távol áll a krakéreltől, mint a hunyászoktólól.

Nem nézi le az uszágirókat — akik közt szintén sok úri ember van, — de nem is keresi a kedvtört azért, hogy a neve mentül többször jelenjen meg a hirlapban.

Tisztegek és választmányi tagságok után nem jár s csak oly hivatal vállal, amelynek megis tud felélni. Nem vadászodik rendjelekre, de ha kap egyet, méltósággal tudja viselni.

Nem várja, hogy előre köszönjenek neki s tüdővli minden ismerőst — főleg, ha kisebb úr nála — abban a pillanatban, amint eszeveszi.

Nem gőgös és nem is leereszkedő. Úgy bánik mindenkiel, hogy bánásmódja az illetőnél kellemes érzetet keltsen. Tehát: érdemén felül bánt mindenkiel.

Ha ilyen emberrel fognak öök találkozni az Andrásy-uton vagy egyebütt, akkor tudhatják, hogy uri emberrel vagyonn dolgok. Körülből ilyenformának kell neki lenni.

De mert gondolkozás teszi, csak akkor lehet fölismerni valakiben az úri embert, ha jócskán foglalkoznak vele. A gondolkozás nem lévén olyan külsőség, mint a frakk vagy a bajusz, első pillanatra nem ítéltünk róla. A gondolkozás gondolkozást követel, s jó ideig kell foglalkoznunk azzal, akit arról akarunk megítélni, hogy miként gondolkozik.

mindennapi élet verejtékes küzdelmében a mindennapi kenyérért és akik csak némi szenvedőt a felnőttek harcainak.

Megkísérjük a tezsürook rendezését. Főcélunk semmi esetre sem az, hogy ezekkel élvezet nyújtunk, melyért cserébe adományokat kérünk, hanem csak az, hogy módot adjunk mindenkinek, aki egyetlen iránt érdekelt, hogy a maga filléréivel népkönyhank fenntartásához hozzájárulhasson.

A tél folyamán több ilyen zsür rendezést vettünk terbe. Ha tervünk sikerül, örülni fogunk, ha nem, más uton kísérjük meg az érdeklődést felkelteni, de semmi esetre sem nyugszunk addig, míg meg nem érjük mindenkiel, hogy népkönyhank támogatása szép, igaz és jó cselekedet.

Amidőn most átengedem a teret az enyéimnél mindenesetre élvezetesebb előadásoknak, engedjék meg, hogy befejezől arra kérjem Önöket, ha idejük egyszer engedi, látogassanak el akármely nap délelő népkönyhankba, hatvanhárom éves gyermek vig kanalazása és falatozása lesz a legszebb közönet, mit jósvitú adományokért kaphatnak.

Az enyém nagyon is gyenge ahhoz képest.

— **A bajai szanatoriumi bizottság megalakulása.** Mult vasárnap bontott zászlót Baján is az az embermegyvitő mozgalom, amely korunk vérszes betegsége, a tüdővérs elleni hatalmas küzdelmet írta lobogójára. Megalakult a József főherceg szanatorium önálló bajai szervezete, melynek hivatalosa leend sorompóba szólítani Baja város egész társadalmát, lakosságunk minden rétegét, hogy szentelje áldozatfilizet annak a magasatos célnak, mely milliónyi szenvedő embertársunkat óhajtja visszaidni az életnek.

A bizottság élén városunk előkelő és legallí-sabb urholgyei állanak, kiknek hívó szózatára bizonyára megnyílnak e nemes célra — a szívünk és vele együtt az áldozatkészségünk.

Az alakulás részleteiről a következő tudósítást vessük:

A látogatott és mozgalmas értekezlet délután 3 órákor nyitotta meg dr. Koller Imréné, minden humanitásnak e mozgódt lelke és mután bündön szóval kérte a nemes ügy fölkarolását, általános helyeslés közben megalakultnak jelentette ki a bajai bizottságot.

Ezután a tisztakar, választmány és vigalmi bizottság megalakulása következett.

Közfelkálitással, egyhangulag megválasztattak a következők:

Elnök: *Dr. Koller Imréné.* Társelnök: *Dr. Hegedűs Aladár.* Alnelnök: *Dr. Alföldy Lajosné, dr. Lemberger Ármáné, jegyző: Dr. Szirmai Vidor, Titkár: Szász János Pénztárnok: Scherer Ottmár, Ellenőr: dr. Csihási Imre, Orvos: dr. Róna Dezső, Gyász: dr. Monostori Gyula.*

Választmányi tagok: dr. Bernhart Jánosné, Drescher Gyuláné, Császár Ferencné, Ertl Józsefné, Frankfurt Eugénia, dr. Fehér Jánosné, Feuermann Sománé, Fischer Beláné, öz. Fogt Alajosné, Hesser Gyuláné, Kollár Ágostonné, Latinovits Gyuláné, Michisch Józsefné, dr. Nikolaus Beláné, Pollák Lajosné, Reich Bernátné, Reich Vilmosné, öz. Rosenberg Mórné, Rosenberg Jakabné, Schlesinger Gyuláné, Schmidt Adolfné, Schön Antalné, Somogyi Emilné, Schwartz Józsefné, Schwartz Lászlóné, Vojnits Maténé.

Vigalmi bizottsági tagok: Elnök: dr. Beczasy Gyuláné.

Dr. Dömötör Kálmáné, dr. Fischhoff Zsigáné, dr. Hetényi Pálné, Hubner Józsefné, Pajor Jozefin, Peschke Irma, Rudas Ignácné, Szász Ottóné, Scherer Károlyné, Schwartz Agnes, Weidinger Deszóné, Willmann Jánosné, Alföldy Imre, Löwinger Jenő, dr. Freund Sándor, dr. Székely Alfréd, Schön Géza, Dick Lipót.

Mután meg az idei szezon során egy a nemes ügyet szolgáló mulatság rendezése ment határozatba és táviratban üdvözölték *Augusta* kir. hercegnőt, mint a szanatorium-ügy fenségsz védnökasszonyát és *Lukács* György kultuszminisztert, mint a szanatorium-egylet ügybizgó elnökét, a mindvégig lelkes hangulatban lefolyt értekezlet végét ért.

Az üdvözölő táviratokra az alábbi meleghangú távirat-válaszok érkeztek a bajai élökséghöz.

Fogadják öszinte köszönetemet meleg üdvözlésükért, melyet szívből viszonlok.

Augusta főhercegnő

Üdvölet nem engem illet, Nagyságodekát illeti. Isten áldása legyen velünk.

Lukács.

— **Lakos Vilmaéska Baján.** A jövő hét kedddén és szerdán illusztris művészgárda vonul be a „Barány” színházterembe, élén egy hetszentesdös csodabábulával, ki szédeltes táncművészetével Terpszochore minden hívet hívatva van meghódítani. *Lakos Vilmaéska*, a miniatür *Zsazsa* érkezik Bajára két estére, *Hetyényi (Hindler)* Albert, *Fonó Gizella*, *Dénes Frigyes* és *Kemény Gyula* társaságában. Stílzser programmal állanak a bajai közönség elé, de az érdeklődés központja mégis a kis *Lakos Vilmaéska* felé irányul és kétségkívül az ő érdeme lesz, ha tömegesen vonul föl a két estén a bajai műfirtő közönség.

— **Halalozás.** *Jank* János oszt. magyar banktisztviselő f. hó 21-én 32 éves korában elhunyt. dr. Boros József ügyvéd sógorát gyászolja az elhunytban.

— **Bücsözö bajai huszárútsztek.** A helybeli tisztikarnak két rokonszenves tagját ünnepele számos jóbarát szerdán este a Casinóban, abból az alkalomból, hogy azok a bajai társadalmi életlő — állázhelyzetük folytán — megválnak *Schützler* Károly honvéd huszárszázadosnak és *Olasz* Odón főhadnagyának szolt az ünneplés, mely egy fényesen sikerült casinói bankett keretében zajlott le. A bajai társadalom színe-jáva jelent meg az ünnepi lakomán, melynek során számos fölköszöntő hangzott el. A két színpátiukus tiszt távozását öszintén sajnálja számos barátja városzserte.

— **Kunbaja tagosít.** A kunbajai tagosításból kifolyólag a tagosító mérnök megválasztása ma meggy vége. Mint értesülünk, a tagosítást előreláthatólag egy *bajai* mérnök fogja elvnyerni. A ma megválasztandó mérnök bevezetése celjából november 30-án határbejárást tartanak Kunbaján, úgy, hogy a munka már december elején megkezdődik.

— **Bajai telefon előfizetők szaporodása.** Örömmel közöljük, hogy a telefon-bevezetés városunkban egyre jobban fölülled és az előfizetők száma ma már hetvenet tesz ki. Az előfizetők sorába léptt a heten *Hubner József* vöröskereszt gyógyszerára is, az első *bajai* patika, mely bevezette a telefont. Igen idős intézkedés ez, különösen hirtelen vesztély, vagy baleset bekövetkezésénél és kívánatos is volna, hogy a többi gyógytár, valamint orvosaink is bevezessék mielőbb a telefont.

— **Bajai leányvásár.** A rendőri jelentések napról-napra hűtlen vagy megszóktt cseledekről számolnak be. Ennek nálunk két oka van, az első a cseledtörvény hibát, a második a cseledtelfogadás ösdi módja. — A cseledtörvény szerint, ha a cseled bármilyen rossz magaviseletet tanusított, sőt még ha lopott is, akkor sem szabad olyan kifejezést írni a könyvébe, ami megátoltja abban, hogy állást kapjon. Vagyis a cseled könyvébe rosszat írni tilos. Mindelkébb hozzájárul az, hogy Baján a cseledtelfogadásnak egy ösdi módja divatozik. Ez a városi székház előtti cseledvásár. A közönség ide fordul, ha új cseledt van szüksége, p. dig sajnos, mint a rendőri jelentések is bizonyítják, igen sokszor büntetett előéletű tolvaj, lekeltlen és nem egy esetben a város területéről rendőrileg kitiltott cseledek fogad fel. Ha akár állami, akár magán cseledközvetítőhöz fordulna a közönség és esetleg, ami a lehelyesebb lenne, a városi tanács szabályrendeletet alkotna ennek a kötelezővé tétele érdekében, úgy ez nem fordulna elő, mert a közvetítő minden cseledt ismer és ilyeneket nem ajánlana. Csak a napokban történt meg, amit az egyik uriaszony panasolta a rendőrségnek, hogy a „Julcsa” keresztnevű cseledje elszóktt, előbb azonban a cseledközvetít és különböző holmikat vitt magával. Vezetéknévét nem tudja megmondani — de hisz ezt száz gázda közül kettő sem tudja — és így a rendőrség kérésheit a Julcsa nevű leányt, akit az ászsnya a piacon fogadott fel. Ha a közvetítőhöz fordult volna, annál be kell, hogy legyen jegyzve a leány neve és lakhelye, így aztán a rendőrség könnyen reá akadt volna. Nem csak a közönség, hanem maga a közbiztonsági érdekek is parancsolják, hogy a cseledtpiacot a tanács besztüntesse.

— **Öngyilkos katona.** *Ottler* Artur bajai származású, szabadki honvéd — mint Szabadkáról írják — hétfőn, a délelőtti órákban szíven lövette magát és szörnyet halt. Az alig 22 éves fiatalember temetése kedden délután vége katonai gyászpompával. Tetteinek okául szerelmi bánatot emlegetnek.

— **Közgyűlés.** A „Bajai Gyümölcsészeti Egyesület” évi közgyűlése ma (határozatképtelenség esetén — külön meghívó kibocsátása nélkül — december hó 10-én) d. e. 11 órákor Baja város székház 2-ik számú termében tartja meg a következő tárgysorozattal: 1. Jelentések. 2. Zárszámadás, vagyönkimutatás és a jövő évi költségvetés felett hozandó határozat. 3. Indítványok.

— **Halaloz végű verekedés.** Kriesskovits Zsigmond, Jaszenovits Mihály és Sándor, továbbá Gilyán János és Hován Matyás avégi legények együtt mulattak e hó 18-án Heimbürger János korszmájában. A mulatozásnak szomorú vége lett, mert amikor már kissé többet ittak a kelletnél, összekaptak valami ostobaság fölött, úgy, hogy pár perc alatt általános lett a dulakodás. Eközben kiszorultak a sötét udvarra. Itt már a kések is előkerültek. Mikor a dulakodásnak vége lett, Kriesskovits Zsigmond halálisan megsehrülve tektűt az udvar közepén. Jaszenovits Mihály kése a tüdejét szarta keresztül. A szerencsétlen fiatalember harmadnapra a városi közkórházban meghalt.

— **Baja—belgrádi telefonösszeköttetés.** A Belgráddal létesített távbeszélő-összeköttetés hétfőn reggel adatott át a közhasználatnak. A magyar posta-és táviró elnökigazgatója az új telefonvezetékben üdvözölte a szerb posta-és táviróigazgatás vezetőjét, kifejezést adva annak az óhajtásának, hogy ez az új összeköttetés még szorosabba fűtze azt a jó barátságot és egyetértést, mely a két szomszédállam közt eddig is fennállott. Erre a szerb postavezírgazgató hasonló jókívánsággal felelt. Az új budapest—belgrádi telefonáramlókörbe vannak vonva magyar területen Budapest, Ujvidék és Zimony közvetlen beszélgetésre; ezenkívül Ujvidék közvetítésével még Baja, Szabadka, Szedeg, Zenta és Zombor városok is beszélhetnek Belgráddal. Harom percnyi beszélgetés Bajáról csak 2 körönába kerül.

— **Montignoso grófnő.** A volt zászcs trónörökösök emlékiratának közzétételét most kezde meg „Az Újság” politikai napilap. Európa szerzete fogják emlegetni ezt a könyvet, melynek érdekesfeztiből regény még nem igazata az olvasó-közönséget. „Az Újság” ujjonnan belépő előfizetőknek külön lenyomatban küldi meg az eddig megjelent részt. Egyben felhívjuk t. olvasóink figyelmét „Az Újságnak” lapunk mai számában megjelent hirdetésére.

IRODALOM.

Magyar regényírók. Az egyszázados multu magyar regényirodalomnak színet-jávit foglalja össze hatvan kötetben az a nagyszabású gyűjtemény, amelynek gondolatát és tervezetét Mikszáth Kálmán, a legnagyobb élő magyar regényíró, adta a kiadó Franklin-Társulatnak, magára vállalván egyuttal a hatalmas gyűjtemény szerkesztését is.

A nagy író gondolata immár testet öltött, s regényíróink maradáonk emlekeztetél a díszes gyűjteményből megjelent most immár a harmadik sorozat, amely az eddig megjelent tíz kötetet, Jósika Miklós, Tolnai Lajos, Justh Zsigmond, Csiky Gergely, Kemény Zsigmond, Pálffy Albert, Vadnai Károly és Herczeg Ferenc egy-egy regényét újabb öt kötettel gyarapította.

Az új sorozat a vállalat programjának megfelelően különböző korszak íróit foglalja össze a mult század harmincas éveitől kezdve a mai napig. A kötetek azonban szám szerint illeszkednek bele az egész gyűjteménybe, amely időrendben tartalmazza a regényeket.

Gaal Józsefnek, a Peleskei Nótárius írójának történeti regénye: Szirmai Ilona, a legregyebb az új sorozatban. Ez a regény egyttel jelent meg 1836-ban Jósika: Abafiával s ezzel egyttel osztozik a magyar regényírás utórédének a dicsőségében. A ma is érdekes munkát Wittich Eperjesi Károly illusztrálta.

A mai irodalmat Rákosi Viktornak fő műve: az Elnémult haragok képvisele, ez az alig két esztendő előtt íródott gyönyört regény, amely egy csapásra a legyőzött regényíróink sorába emelte Rákosi Vikort, s méltó kezdete regényirodalomunk új századának. Az Elnémult haragokat Grünwald Béla festőművészünk illusztrálta.

A sorozat harmadik kötete Jókai Mór legszebb regénye: Az új földesur. Természetes, hogy regényirodalomunknak ez a gyöngye nem maradhadtott ki a gyűjteményből. A regényt Márk Lajos művészi illusztráció díszíti.

Legérdekesnek két kötete az új sorozatnak. A püspök atyafisága című két kötetes magyar regény, Iványi Ödönnek, a korán elhunyt kiváló írónak műmunkája, mely másfél évtizeddel ezelőtt jelent meg, országos feltűnést kelteve: de aztán az író hirtelen halála folytán csaknem teljesen feledésbe merült. Ez a munka méltán került be most a klasszikusköz, hogy Iványit végre hozzájuttassa a megérdemelt elismeréshez és népszerűséghez. A két kötetes regényt Gergely Imre festőművész számos szép eredeti rajza díszíti.

Minden munka élén ott van az író arcképe, R. Hirsch Nelli finom rajzából.

Teljesse tessük a munkák esztétikai élvezetét Mikszáth Kálmán gyönyört bevezetése, amelyek mesteri tömörséggel állítják be a regényeket az író korába, az olvasó elé varázsolva mintegy azt a közönséget, amely először gyönyörködött a munkákban. Ezek a bevezetések egyttével a magyar regényirodalomnak értékes történetét adják.

A kötetek kiállítása méltó a kiadó intézet hírnevéhez és hagyományaihoz. Finom, famentes papíron, tiszta, élcs metészű, nagy betűs nyomás, pompásan reprodukált művészi értékű illusztrációk és illészes, tartós kötés: ez röviden az a külső, amelyben regényeink színet-jávit a kiadó intézet a magyar család könytvar maradáonk díszéül felajánlja.

A hatvan kötetes teljes gyűjtemény ára díszes vászonkötésben 300 korona. Megrendelhető részletfizetés bármely hazai könyvkereskedés utján. A további kötetek felvételknt őt kötetes sorozatokban jelennek meg.

Védjegy: „Horgony”

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller pótléka**

egy részönak bizonyult háziser, mely már több mint 36 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult **közönségen, csúrnál és meghűlésnél** boldorszóleskep-on használható.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevisaróskor óvatossággal legyünk és csak olyan ügyve fogadjunk el, a mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és ügyszámlán minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: **Török József gyógyszerész, Budapest.**

Richter gyógyszerüzára
az „Arany orszáulhoz”, Prágában,
Eltásbehatrásra 6 ne. Mindennapi szükségelés.

Szöllővessző!

A világhírű

Delaware

adja a legjobb bort!

Oltani, permetezni nem kell!!

A szőlőszet kincse.

A phyloxerának ellentálla!!

Leírását és árjegyzéket ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!

Nagymennyiségű sima és gyökeres Delaware vessző eladás.

Czím:

Szigyártó és Jakáts

szőlőtelep tulajdonosok.

Telep: Alsó-Szeged. Központi iroda: Felső-Szeged.
(Somogy megye.)

MAGYAR REGÉNYIRÓK

A legértékesebb magyar regények
egyöntetű képes kiadása hatvan kötetben.

Szerkeszti

Mikszáth Kálmán,

aki a nagy vállalat eszméjét kidolgozta és a kötetek elé megírja az írók jellemrajzát.

A nagy magyar elbeszélő méltatja a magyar elbeszélő irodalom jeleseit.

A bevezetések sorozata együtt a magyar regényirodalom kész története.

**A gyűjtemény 34 író 54 munkáját — a magyar irodalom ötvennégy
kiváló alkotását — öleli fel.**

Az írók névsora:

Baksay Sándor	Fáy András	B. Kemény Zsigmond	Toldy István
Beniczky Bajza Lenke	Gaal József	Kuthy Lajos	Tolnai Lajos
Beöthy László	Gárdonyi Géza	Mikszáth Kálmán	Vadnay Károly
Beöthy Zsolt	Gyulai Pál	Nagy Ignác	Vas Gereben
Bródy Sándor	Herczeg Ferenc	Pálffy Albert	Verszeghy Ferenc
Csiky Gergely	Iványi Ödön	B. Podmaniczky Frigyes	Werner Gyula
Degré Alajos	Jókai Mór	Pulszky Ferenc	Wohl Stefánia
Dóczi Lajos	B. Jósika Miklós	Rákosi Jenő	
B. Eötvös József	Juth Zsigmond	Rákosi Viktor	

Minden kötet egy-egy kiváló magyar festőművész illusztrációival

==== Mindössze ezer illusztráció külön díszes műmellékletek formájában. ====

Tiszta, szép metszésű könnyen olvasható betűk. Finom, fementes papíros. Diszkrét ízlésű, díszes bektősi tábla.

Most jelent meg a harmadik sorozat tartalma:

Gaal József: **Szirmay Ilona**. Illusztrálta W. Eperjesi Károly. Jókai Mór: **Az új földesur**. Illusztrálta Márk Lajos. Iványi Ödön: **A püspök atyafisága**. Két kötet. Illusztrálta Gergely Imre. Rákosi Viktor: **Elnemult harangok**. Illusztrálta Grünwald Béla.

Az előbb megjelent első és második sorozat tartalma:

Csiky Gergely: **Az Atlasz család**. Illusztrálta Neogrády Antal. B. Kemény Zsigmond: **A rajongók**. Két kötet. Illusztrálta R. Hirsch Nelli. Pálffy Albert: **Észtike** kisasszony professzora. Illusztrálta Márk Lajos. Vadnay Károly: **A kis tündér**. Illusztrálta Nagy Sándor. B. Jósika Miklós: **A cseh Magyarországon**. Illusztrálta Kimmach László. Tolnai Lajos: **Bároné ténaszony**. Illusztrálta Kriesch Aladár. Juth Zsigmond: **A pénz legendája**. — Gányó Julcsa. Illusztrálta Tull Ödön. Herczeg Ferenc: **Pogányok**. Illusztrálta Pataky László.

A „Magyar Regényírók“ minden művelt magyar ur-i család örökbecsű könyvtára. A hatvan kötet félevenként **öt kötetes** sorozatokban jelenik meg. A harmadik öt kötet most hagyta el a sajtót. — A 60 kötet ára előkelő kötésben **300 kor.** Törleszhető **havi 4 koronás** részletekben is. Megrendelhető bármely könyvkereskedés útján. — Részletes prospektust kívántra készséggel küld a kiadó intézet.

Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Törlesztéses kölcsönök födbirtokokra.

A magas kamatláb dacára kieszközlők kölcsönöket födbirtokokra

a régi olcsó
kamatláb mellett.

A kölcsönök azonnal folyósíthatnak
kézpénzben.

Felvilágosítással készséggel szolgál

Schäffer Vilmos

bankkegyesületi igazgató
SZEGEDEN.

KOLLÁR A. BAJA

KÖNYV-, ZENEMŰ-, PAPIR-, ÍRÓ-, ÉS RAJSZERKERESKEDÉSE,

KÖNYVNYOMDÁJA ES KÖNYVKÖTÉSZETE,

A »BAJAI HIRLAP« KIADÓHIVATALA.

Mindenemű könyvnyomdai munkák, ugymint: könyvek, folyóiratok, bál- és lakodalmi meghívók, eljegyzési kártyák, névjegyek, számlák, levélpapírok, levélborítékok, körlevelek, gyászjelentések, árjegyzékek, falragaszok, stb. a legizlésebb és díszes kivitelben készíttetnek.

Községi-, közigazgatási- és ügyvédi nyomtatványok nagy raktára.

Előfizetések bármely heti vagy napilapokra, valamint külföldi folyóiratokra az eredeti áron vétetnek fel.

Minden bárhol megjelent és hirdetett művek a boltiáron megszerezhetőek.
Ugyszintén azok a legkedvezőbb részletfizelésre is szállíthatnak.

Bármilyen könyvnyomdai munkák a legolcsóbb áron vétetnek fel.

Hirdetések a Bajai Hirlap részére a legolcsóbb áron vétetnek fel.

Egy hónapig

teljesen ingyen!

Aki már most beküldi — ha csak egy hónapra is — az előfizetési összeget „Az Ujság” politikai napilapra, annak egész december havában teljesen ingyen küldi meg a kiadóhivatal a legjobb magyar lapot: „AZ UJSÁG”-ot. Előfizetési árak: Egy hónapra 2 kor. 40 fillér, három hónapra 7 kor. „Az Ujság” gyönyörű kiállítású naptárát minden előfizető díjtalanul kapja meg. **Gyönyörű húsvéti album.** Megrendelési cím: „Az Ujság” kiadóhivatala Budapest., Kerepesi-ut

54. szám.

„Montignoso grófnő,” volt szász trónörökös nő emlékiratait most közli „Az Ujság.” — Ujjonnan belépő előfizetők külön levonatban megkapják ennek a szenzációs emlékiratnak eddig megjelent részét.